

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D., JUDr. Lenky Matyášové, Ph.D., JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **A. B.**, zastoupený JUDr. Pěvou Skýbovou, advokátkou se sídlem Bartošova 4, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 13. 2. 2009, č. j. 56 Az 6/2008 -66,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Odměna advokátky JUDr. Pěvy Skýbové **se u r č u j e** částkou 2856 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce pracoval od roku 1996 v Gruzii jako novinář pro noviny *Mnogonacionalnaja Gruzija* a *Kanya Sipi*, jeho články se týkaly mj. řady politických otázek. Od roku 2002 je členem národnostní a náboženské organizace Svazu Jezidů v Gruzii. V roce 2003 (v jiné verzi téže události v roce 2002) jej podle jeho slov pracovníci gruzínské kontrarozvědky telefonicky požádali o schůzku, požadovali po něm spolupráci, s níž nakonec souhlasil. Od té doby pracovníkům kontrarozvědky předával informace mj. o členech Svazu Jezidů v Gruzii, o politické straně Ahordzineba, jejímž byl rovněž členem, a o Kurdech, kteří přijížděli na setkání těchto dvou subjektů ze sousedních zemí. V roce 2003 probíhaly v Gruzii volby a žalobce měl poskytovat pracovníkům kontrarozvědky informace o tom, jakým způsobem budou postupovat členové strany Ahordzineba, jaké budou publikovat novinové články a také informace o kandidátech této strany. Později začali pracovníci kontrarozvědky žalobci podle jeho slov vyhrožovat, že pokud neposkytne veškeré informace, dostane se do problémů, měl být také v této souvislosti fyzicky napaden a zraněn neznámými útočníky (podle jiné verze jeho výpovědi se ovšem tento incident odehrál již v roce 2000, tedy před započatím spolupráce s kontrarozvědkou). Žalobce dostal strach a odjel do České republiky. V případě návratu do Gruzie se obává toho, že by na něho mohli pracovníci kontrarozvědky nastražit nějakou léčku, aby mohl být zatčen nebo uvězněn.

Žalovaný rozhodnutím ze dne 17. 12. 2007, č. j. OAM-961/VL-10-K02-2006, neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12 až § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu).

Hlavní argumenty žalovaného jak pro neudělení azylu podle § 12 písm. a) či b) zákona o azylu, tak pro neudělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu jsou v podstatě totožné. Žalovaný shledal totiž čtyři zásadní nesrovnalosti ve výpovědi žalobce, které žalobce nebyl schopen na požádání žalovaného nijak vysvětlit či objasnit. Jedná se v první řadě o žalobcem uvedenou situaci, kdy byl neznámými útočníky dvakrát zmlácen a zraněn na krku. V žádosti tuto skutečnost vůbec nezmiňuje, v prvním pohovoru situuje tuto epizodu do roku 2000 se všemi souvislostmi spadajícími do tohoto období a ve druhém pohovoru do roku 2003 také s dobovými souvislostmi. Za druhé, rozporné je rovněž vylíčení navázání spolupráce s kontrarozvědkou, kdy v žádosti uvádí žalobce rok 2003, v prvním pohovoru uvedl také rok 2003 a ve druhém pohovoru situuje podpis spolupráce do roku 2002. Třetím zásadním rozporem je skutečnost, že v žádosti a v ručně psaných důvodech se vůbec nezmínil o tom, že po něm pracovníci kontrarozvědky požadovali provádění jakýchkoliv provokací. V prvním i druhém pohovoru potom tuto jím dodatečně uváděnou okolnost prezentoval jako nejdůležitější důvod jeho problémů. Jeho obhajoba, že mu bylo řečeno, aby byl stručný s tím, že podrobnosti uvede při pohovoru neobstojí, neboť ve správním spisu je písemné poučení, které žalobce podepsal, o tom, že má vypsát všechny důvody žádosti. Čtvrtým jednoznačným rozporem je popsání posledního úkolu zadaného kontrarozvědkou. Zatímco v prvním pohovoru uvedl, že měl provést provokaci proti Liberálům, jmenovitě proti C. D., ve druhém pohovoru uvedl, že měl provést provokaci proti pracovníku ruského velvyslanectví jménem E., kterému se měl nabídnout jako agent a posléze se podílet na obchodu s ruskými zbraněmi.

Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Brně, ve které namítal neudělení azylu podle § 12 a § 14 zákona o azylu a neudělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Žalobce tvrdil, že (1) s kontrarozvědkou nezačal spolupracovat dobrovolně, ale pod nátlakem; (2) že byl vystaven závažnému porušení lidských práv a psychickému nátlaku ve smyslu § 2 odst. 8 zákona o azylu; a (3) že důvodem vyhrožování byla jeho příslušnost k určité sociální skupině „žurnalistů s nepokrytými opozičními názory“ a k určité sociální skupině „osob odmítajících spolupráci se zpravodajskou službou“. Dále žalobce namítal porušení § 2 odst. 1 a 4, § 3, § 50 odst. 3 a 4 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu. Žalobce konkrétně uváděl, že byl při pohovoru ve stresu, že mu byly kladeny úskočné a návodné otázky a že některé jeho odpovědi byly dezinterpretovány. V doplnění žaloby pak žalobce odkázal na Zprávu MZV USA ze dne 8. 3. 2007, která obsahuje informace o nátlaku na novináře kritizující různé představitele veřejné moci v Gruzii.

Krajský soud žalobu rozsudkem ze dne 13. 2. 2009, č. j. 56 Az 6/2008 - 66, zamítl, přičemž se ve všech zásadních bodech ztotožnil s žalovaným.

Žalobce (stěžovatel) brojí proti rozsudku krajského soudu kasační stížností, ve které namítá důvody dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní

(dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel nesouhlasí se závěrem žalovaného a krajského soudu, že se v jeho vyjádřeních vyskytly závažné rozpory. Krajský soud se postavil na stranu žalovaného a opominul logické zdůvodnění stěžovatele, proč v jeho podáních k určitým rozporům došlo. Stěžovatel má za to, že byl v zemi původu pronásledován pro svou novinářskou, politickou a národnostní angažovanost. Ke tomu stěžovatel dodává, (1) že mu po návratu hrozí pronásledování pro jiný politický názor ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu; (2) že skutková zjištění o jeho osobních poměrech v zemi původu jsou v rozporu s rozhodnutím správního orgánu; a (3) že krajský soud porušil jednu ze stěžejních zásad řízení, neboť jednostranně vykládá zákon v neprospěch stěžovatele a nerespektuje tak rovnost stran.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkazuje na své rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Kasační stížnost je tedy přípustná.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje neurčitý právní pojem, jehož výklad provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.*

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

a) Krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.

b) Krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

Nejvyšší správní soud neshledává v kasační stížnosti relevantní argumenty svědčící pro její přijatelnost.

Nejdůležitější žalobní a kasační námitky se týkají zásadních rozporů ve výpovědích stěžovatele a z toho dovozené nevěrohodnosti stěžovatele. Pokud jde o tyto námitky, Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se závěry krajského soudu. Žalovaný sice nesprávně vytýkal stěžovateli neúplnost údajů uvedených stěžovatelem v žádosti o udělení mezinárodní ochrany, neboť tvrzený požadavek kontrarozvědky na provádění provokací mohl stěžovatel skutečně považovat za detailní okolnost, kterou je vhodné uvést až v pohovoru, nicméně ve shodě s krajským soudem považuje zdejší soud tři ostatní zásadní rozpory identifikované žalovaným za natolik závažné, že činí tvrzení týkající se klíčových aspektů (nikoliv všech, jak tvrdí žalovaný) stěžovatelovy žádosti nevěrohodnými. Tři zásadní rozpory se týkají (1) útoku na stěžovatele, (2) začátku jeho spolupráce s kontrarozvědkou a (3) provokací, které po něm údajně vyžadovala kontrarozvědka.

Pokud jde o počátek spolupráce s kontrarozvědkou, v pohovoru ze dne 5. 10. 2006 stěžovatel uváděl, že spolupráci podepsal v srpnu 2003, zároveň však její zahájení situoval až do doby po parlamentních volbách, o nichž sám uváděl, že proběhly až v listopadu 2003, a do doby po následné revoluci a nástupu nynějšího prezidenta Sakašviliho, přičemž právě za tohoto nového režimu měla na něj kontrarozvědka vyvinout nátlak, aby podepsal spolupráci. V doplňujícím pohovoru ze dne 18. 10. 2007 ovšem stěžovatel určil počátek spolupráce s kontrarozvědkou na konec roku 2002, tedy do období před parlamentními volbami a následnou změnou režimu v Gruzii, s tím, že zpočátku byla pro stěžovatele požadovaná forma spolupráce, tj. pouhé předávání informací, přijatelná, a právě až po změně režimu po volbách v listopadu 2003 na něm kontrarozvědka začala vyžadovat, aby organizoval provokace, což již bylo pro stěžovatele nepřijatelné.

Pokud jde o okolnosti fyzického útoku na jeho osobu, při němž měl být zraněn na krku, v pohovoru ze dne 5. 10. 2006 se několikrát stěžovatel zmínil o tom, že k tomuto útoku došlo v roce 2000, tedy několik let před započítím spolupráce s kontrarozvědkou, přičemž příčinou tohoto útoku měl být článek stěžovatele o bandě pašeráků aut, kterou kryl příslušník státní bezpečnostní služby. Podle této verze byla právě vzpomínka na incident z roku 2000 jedním z důvodů, proč stěžovatel nakonec souhlasil se spoluprací. V doplňujícím pohovoru ze dne 18. 10. 2007 ovšem stěžovatel uváděl, že k fyzickým útokům došlo až po parlamentních volbách v roce 2003, a to právě v souvislosti s tím, že se stěžovatel odmítal podílet na zmíněných provokacích. Po té měly následovat dva fyzické útoky na jeho osobu v rozmezí asi dvou týdnů, přičemž při druhém útoku byl pořezán na krku skalpelem a ležel 6 až 7 měsíců v nemocnici a následně byl doma až do konce roku 2004. Stěžovatel nehovořil o tom, že by byl na krku zraněn dvakrát, poprvé v roce 2000 a po druhé o několik let později a nedokázal popsaný rozpor žádným způsobem vysvětlit.

Konečně, jak již bylo řečeno, v prvním pohovoru ze dne 5. 10. 2006 stěžovatel uváděl, že poslední konflikt s kontrarozvědkou vznikl v souvislosti s tím, že odmítl zorganizovat provokaci proti Liberálům, konkrétně proti C. D., ve druhém pohovoru ze dne 18. 10. 2007 ovšem hovořil o tom, že poslední provokaci měl zorganizovat vůči osobě pracovníka ruského velvyslanectví jménem E., kterému měl nabídnout své služby jako agent a kontaktovat ho s lidmi, kteří mají zájem o ruské zbraně.

Uvedené zásadní rozpory nebyl stěžovatel schopen věrohodně vysvětlit, ani ve správním řízení ani v řízení o žalobě či kasační stížnosti. Jak správně podotýká krajský soud, *„jedná se o nesrovnalosti takového charakteru, že nemohou být způsobeny výpadky paměti či dalšímu skutečnosti, namítanými žalobcem. Nejde pouze o rozdíly ve jménech, datech i počtech, jde o líčení naprosto jiných událostí.“* Právě tyto tři aspekty stěžovatelova příběhu jsou klíčové pro posouzení otázek relevantních pro mezinárodní ochranu, tj. zejména (1) do jaké míry byla spolupráce stěžovatele s kontrarozvědkou dobrovolná (či vynucená) a (2) do jaké míry a z jakých důvodů mu bylo vyhrožováno. Závěr krajského soudu k této otázce je plně v souladu s prejudikaturou Nejvyššího správního soudu (viz např. rozsudky ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 - 89; ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57; ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 - 63; ze dne 24. 7. 2008, č. j. 2 Azs 49/2008 - 83, vše www.nssoud.cz a ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publikovaný pod č. 1749/2009 Sb. NSS). Jak vyplývá z této judikatury, skutkovým základem v každé věci mezinárodní ochrany je vlastní věrohodná výpověď žadatele. Pokud příběh stěžovatele v klíčových aspektech věrohodný není, jen stěží lze žalovanému vytýkat, že nedostatečně zjistil skutkový stav věci. Obdobně, pokud jde o meritorní námitky ohledně výkladu § 12 a § 14a zákona o azylu, ty vzhledem k nevěrohodnosti klíčových pasáží stěžovatelova příběhu nemůže Nejvyšší správní soud posoudit; jednalo by se toliko o abstraktní výklad dotčených ustanovení zákona o azylu, který by neměl žádný vliv na výsledek předmětné věci.

Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že jeho dosavadní judikatura poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uvedené v kasační stížnosti a krajský soud se *prima facie* v napadeném rozsudku neodchyluje od výkladu předmětných ustanovení podaného v citovaných rozhodnutích. Nejvyšší správní soud tedy neshledal v rozsudku krajského soudu zásadní pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele, ani žádný jiný z výše vymezených důvodů pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., z nichž vyplývá, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

Stěžovateli byla ustanovena krajským soudem zástupkyně z řad advokátů; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Ustanovené zástupkyni stěžovatele byla přiznána odměna a náhrada hotových výdajů v jí požadované částce 2856 Kč (jeden úkon právní služby spočívající v podání kasační stížnosti

za 2100 Kč podle § 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) a § 7 bodem 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném od 1. 9. 2006, dále režijní paušál 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu a DPH ve výši 19%, tj. 456 Kč, celkem tedy 2856 Kč].

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. července 2009

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu